בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תפי"ו

פרשת
בראשית
תשפ"ו

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314

חסדי השם יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **בְּרֵאשִׁית** - תורה חדשה, התחלה חדשה, בריאה חדשה!

מקובל מפי **ה'בעל־התניא' זי"ע**, שאמר: **בְּפָרָשַׁת בְּרֵאשִׁית, נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל הֵם כְּמוֹ יֶלֶד שֶׁמּוֹלִיכִים אותו בַּפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה אֶל הַ'חֶדֶר'**; אחר שעושים לילד חלאק'ה, ומתחיל כבר לקרוא ולדבר, אזי מוליכים אותו ל'חדר' והוא אומר את אותיות האל"ף־בי"ת ומלקק דבש וכו' - אותו דבר נעשה אצל **כל** נשמות ישראל עכשיו, בפרשת בראשית, כי זו התחלה חדשה של הבריאה!

כי באמת צריכים לדעת, שכשאנחנו קוראים את פרשיות התורה, זה לא סתם שבגלל שיש כזה סדר, אז ככה מתחילים וממשיכים עד הסוף... **זו מציאות! צריכים לחיות עם הפרשה!**

וזוהי גם־כן שיחה המקובלת מפי **ה'בעל־התניא' זי"ע**, שקיבל מפי רבו **המגיד ממעזריטש זי"ע**, שבוודאי קיבלו זאת מפי **הבעל־שם־טוב הקדוש זי"ע**, שאדם צריך "**לִחְיוֹת עִם הַזְּמַן**", ומי קובע את '**הזמן**'? התורה הקדושה קובעת את הזמן! כשמגיעים לפרשת בראשית - אנחנו ב"בראשית"! **וכל אחד ואחד עכשיו הוא כמו אדם־הראשון, ומתחיל התחלה חדשה בחיים שלו!**

ומהי תוספת־הזכות שיש לנו לעומת אדם־הראשון? **לנו יש כבר את התורה הקדושה!** והתורה הקדושה כבר גילתה לנו מה היה בשעת הבריאה, ומה היה עם

אדם־הראשון, ומה היה הניסיון שלו, ומה קרה אחר־כך, ומה עלינו לתקן עכשיו - בכל דור ודור... נמצא אם־כן, שיש לנו כבר תוספת של **חכמה, בינה ודעת**, כי **'אם אני עכשיו אדם־הראשון, אזי אם זכיתי ב"ה להתחתן, ויש לי אשה - כמו שאדם־הראשון קיבל אשה, את חוה, בתחילת הבריאה - אז אני יודע כבר מה לעשות עם החיים שלי, איך לשמור את החיים שלי שלא יגרשו אותנו מגן־עדן!'...**

ונבאר את האמור:

הרי אנחנו קוראים עכשיו את פרשת בראשית, ויש בה פסוקים מאד מאד מעוררים - **רק הפשטות של הפסוקים!** וכמו הלשון המובאת פעמים רבות בדברי **רש"י הקדוש** בפרשת השבוע, שרש"י חוזר על זה כמה וכמה פעמים: **'יֵשׁ מִדְרָשֵׁי אַגָּדָה רַבִּים, וַאֲנִי לֹא בָּאתִי אֶלָּא לִפְשׁוּטוֹ שֶׁל מִקְרָא'**; ואכן, זה לא דבר רגיל אצל רש"י במקומות אחרים - לחזור על זה שוב ושוב, אבל מובן מאד מדוע דווקא בפרשת בראשית - כי זו תחילת התורה, וזו הקדמה נחוצה מאד **לכל התורה כולה**: רש"י בא לתת לנו הבנה **פשוטה** בחומש! ואם־כן, הבה ונלך בדרכו הקדושה של רש"י[א]: **'פְּשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים'!** וכי צריכים להגיד 'עמקות' ו'רמזים' וכו'?... רק לקרוא

א. אבל בשביל זה צריכים ללמוד רש"י... **וצריך לומר את זה בתור 'הקדמה' לכל התורה, עכשיו בפרשת בראשית:** הנה אנחנו אוחזים כבר **באור ליום חמישי**, ומי שעדיין לא התחיל ללמוד את הפרשה - שכבר יזדרז מאד לסיים את הפרשה **עוד לפני שאר הלימודים האחרים!** פרשת בראשית זו הפרשה ראשונה, וח"ו לפספס אותה שנים־מקרא־ואחד־תרגום! **והלוואי אם אדם יחליט בעצמו: זהו זה! השנה אני לומד שנים־מקרא עם פירוש רש"י!**

רבינו ז"ל מאד בפליג בלימוד רש"י, ואמר (שיחות־הר"ן, סימן רכג), שהוא **'אֲחִיזָּה שֶׁל הַתּוֹרָה'**; בכל מקום בתורה יש רש"י - על החומש, על הגמרא וכו'. **ולימוד רש"י הוא סגולה ליראת־שמים!** וצדיקים נתנו רמז: **רש"י** ראשי־תיבות **י'ר'את ש'מים**. ולימוד רש"י מעניק לאדם יותר **חיבור** לדברי הפרשה... אם אדם לומר רק שנים־מקרא־ואחד־תרגום, אכן בוודאי זו זכות גדולה, אבל כדי **להתחבר** אל הפרשה - צריכים ללמוד רש"י, שהוא בא - כנ"ל - **לפרש פשוטן של דברים!** וגם אם אינך מבין כל פרט ופרט בדברי רש"י - **תקרא** את זה לכל־הפחות! **ואשרי הזוכה לעשות התחלה חדשה לזה 'עכשיו' ממש!** אנחנו כבר בליל־חמישי, וצריכים להזדרז... אכן, היה עד עכשיו את החג הקדוש, וכולנו היינו עסוקים בשמחת החג, אבל עכשיו נכניס את השמחה בתוך הלימוד שלנו לעובדא ולמעשה.

הנה רקדנו בשמחת־תורה יחד עם התורה הקדושה, ואמרנו שיש שני סוגי רקידה: **סוג ראשון:** שמחים על כל מה שזכינו ללמוד בשנה שעברה - **שנת תשפ"ה**, ורוקדים **"אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו"!** - כל אחד מה שזכה להשיג ולרכוש לעצמו, אשרי לו ואשרי חלקו! אבל השמחה הזאת אצל כל אחד כפי **כוחו ועניינו** - אחד יותר ואחד פחות... אך ישנו **סוג שני** בריקודי שמחת־תורה: שאנחנו שמחים על התורה שאנחנו **נזכה** בעזרת השם ללמוד בשנה זו הבאה עלינו לטובה - **שנת תשפ"ו**, וזוהי כבר שמחה שאין לה קץ... כי אם יש לאדם רצונות וכיסופים אמיתיים, וזהו כל חשקו - הוא שמח בלי גבול, וזה מה שנותן לו את הכח בעזרת השם להמשיך ולתפוס כל מה שהוא יכול...

אז אם זכינו ב"ה לשמוח ב'שמחת־תורה', מה הדבר הראשון שעלינו לקחת מזה? **שנים־מקרא־ואחד־תרגום!** אכן, לומדים משניות, בי"ת וכו', אבל הדבר הראשון - ה'לחם וחמאה' - הוא: **שנים־מקרא־ואחד־תרגום!** צריכים להיזהר ולראות שזה יהיה ראש וראשון להכל!

את הדברים כפשוטן, וכאמור: **לשים את 'עצמנו' בתוך הפרשה!**

וכשאנחנו קוראים איך שהקב"ה ברא את אדם־הראשון, כמו שכתוב (בראשית ב, ז): **"וַיִּיצֶר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים"**; עלינו להרגיש ש**'עכשיו הקב"ה ברא "אותנו"! הקב"ה עתה נפח בתוכנו נפש חיים, רוח חיים, נשמת חיים!'**.

ומסיים הפסוק: **"וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה"**; מהו **'נפש חיה'**? בהבנה פשוטה אפשר לחשוב שהכוונה **'התחיל לחיות'**... אך אומר התרגום: **"וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה"** - **'וַהֲוַת בְּאָדָם לְרוּחַ מְמַלְלָא'**; פירוש: **הוא קיבל את 'כֹּחַ הַדִּבּוּר', והתחיל לדבר**; וכן אומר רש"י: **'לְנֶפֶשׁ חַיָּה - אַף בְּהֵמָה וְחַיָּה נִקְרְאוּ נֶפֶשׁ חַיָּה, אַף זוֹ שֶׁל אָדָם חַיָּה שֶׁבְּכָלָן, שֶׁנִּתְוַסֵּף בּוֹ דֵּעָה וְדִבּוּר'**; האדם זכה לקבל **'דֵּעָה וְדִבּוּר'**!

והעניין של **'דעה' ו'דיבור'** מקושרים אחד לשני, וכמו שאנחנו אומרים בפיוט **'האדרת והאמונה'**[ב] (רקדנו ושרנו

ועל־כן, מי שעדיין לא התחיל - יזדרז להתחיל; פרשת בראשית היא פרשה קצת יותר ארוכה מן הרגיל, ואל יוותר על זה ח"ו! את זה יעשה קודם הכל! את המשניות הגמרא בעזרת השם תשלים, אבל זה צריך להיות הדבר הראשון - 'לְהַשְׁלִים פָּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר'!

אנשים תמיד רוצים לקנות 'ביטוח־חיים', ושואלים האם כדאי או לא כדאי... והנה חכמינו הקדושים אומרים בפירוש (ברכות ח.): **'כָּל הַמַּשְׁלִים פָּרָשִׁיּוֹתָיו עִם הַצִּבּוּר, מַשְׁלִימִין לוֹ יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו'**; יש לך **'ביטוח־חיים'** מחכמינו הקדושים! **אתה רוצה 'ביטוח־חיים'? הנה, הבטחה מחכמינו הקדושים שתשלים את ימיך ושנותיך!**

על־כן זו התעוררות שצריכים בוודאי לעורר עכשיו בתחילת התורה ובתחילת השנה, שנזכה **'לחיות עם התורה' - 'לחיות עם הזמן'!**

ב. ודעו לכם, שהפיוט הזה הוא **'שיר של המלאכים'**, ומקורו קדום במדרשים (ספר היכלות), שרבי ישמעאל כהן גדול שמע את זה משירת המלאכים; ועל־כן אומרים את זה בשבתות וימים־טובים - עיתותי־רצון, קודם **'ברוך שאמר'**, והטעם לכך, כי בשעה שאנחנו אומרים פסוקי־דזמרה (עיקר פסוקי־דזמרה הוא ב'ברוך שאמר', שאומרים את הברכה, ולכן אז נוהגין לומר "הריני מזמן את פי", ואכן יש הנוהגין לומר זאת קודם "הודו", אך מקובל בעולם לומר זאת קודם 'ברוך שאמר', כי אז מתחיל עיקר פסוקי־דזמרה), אנחנו אומרים זאת בעצם יחד עם המלאכים, ועל־כן מתחילים פסוקי־דזמרה עם השיר הזה, שהוא שיר של המלאכים, ומסודר על־פי סדר האל"ף־בי"ת ("האדרת והאמונה לחי העולמים" וכו'), ואף ישנם סידורים (סידורי האריז"ל) שבהם כתוב שָׁם כל אחד מהמלאכים שאומר את אחד מהקטעים של הפיוט הקדוש הזה.

ומובא מהאר"י הקדוש ('אור צדיקים', תיקון התפילה, סימן יז), שעל־כן אומרים את זה קודם 'ברוך שאמר', כי **"בָּ'רוּךְ שֶׁ'אָמַר וְ'הָיָה הָ'עוֹלָם"** ראשי־תיבות **'בְּשָׁוָה'**, ועכשיו הרי אנחנו 'בְּשָׁוָה' עם המלאכים... כי אז האמלאכים אומרים את שירת **"האדרת והאמונה"**.

ועל־כן, השיר הזה הוא מאד מאד מעורר, כי הוא **'שירת המלאכים'**, אבל **עיקר השלימות** שאנחנו אומרים את זה כאן בזה העולם, יותר מן המלאכים! וכמו שהזכרנו בתפילות ראש־השנה ויום־כיפורים את כל הכינויים של המלאכים וכו', ומסיימים: **"וְאֲבִיתָ תְּהִלָּה מִגּוּשֵׁי עָפָר, מִקְרוּצֵי חֹמֶר"**; כלומר: יש לו להקב"ה הרבה מלאכי מעלה - בלי סוף - שהם שרים שירה להקב"ה, אבל **'וְאָבִיתָ תְּהִלָּה'** - הקב"ה רצה תהילה [**'אָבִיתָ'** היינו **'רָצִיתָ'**] **'מִגּוּשֵׁי עָפָר, מִקְרוּצֵי חֹמֶר'** - מאיתנו! אנחנו כאן בזה העולם ששרים להקב"ה - זה הכי חשוב אצלו יתברך! בבחינת (תהלים כב, ד) **"וְאַתָּה קָדוֹשׁ**

את זה ב'שמחת־תורה'): **"הַדֵּעָה וְהַדִּבּוּר לְחַי הָעוֹלָמִים"**; כי שני דברים אלו מקושרים ביחד - **'דעה'** ו**'דיבור'**, כי מיד כשיש לאדם **'דעה'**, אז יש לו **'דיבור'**... אם אדם אין לו **'דעה'** - הוא לא יודע מה לדבר... וזה מה שאומר רש"י כאן: **'אַף בְּהֵמָה וְחַיָּה נִקְרְאוּ נֶפֶשׁ חַיָּה'** - גם להם יש 'נפש חיה'; **'אַף זוֹ שֶׁל אָדָם חַיָּה שֶׁבְּכֻלָּן, שֶׁנִּתְוַסֵּף בּוֹ דֵּעָה וְדִבּוּר'** - באדם ניתוסף כוח הדיבור! אדם יש לו 'דעה', ובשביל מה הוא צריך להשתמש עם הדעה שלו? 'הדיבור'! יש **לך דעת? תשתמש עם הדעת שלך! אל תהיה בטלן!**

הקב"ה נתן לך דעת, ומה אתה עושה עם זה? אתה תמיד אומר **"אני יודע"**... מה אתה יודע?!... רבינו חוזר כמה פעמים על המאמר (מקורו מספרים קדומים): **'תַּכְלִית הַיְדִיעָה שֶׁלֹּא נֵדַע'** - אתה צריך לדעת שאתה לא יודע כלום! **עליך לדעת שהקב"ה הוא למעלה גדול גדול מאד, ואנחנו לא יודעים כלום!** אבל לא שבגלל זה אתה מתרשל מן הכל - 'אם אני לא יודע כלום, אז אני לא שווה כלום'... **לא! אנחנו צריכים לבקש ולחפש להתקרב להקב"ה, אבל יחד עם זאת לדעת שֶׁכָּל מה שאנחנו משיגים זה עדיין לא־כלום!**

הכלל, אדם צריך להשתמש עם ה**'דעת'** שלו, ואיך יודעים שהוא אכן משתמש עם הדעת והוא עושה משהו? כשהוא מתחיל לדבר! כשהוא מכניס את ה**'דעת'** בתוך **'דיבור'** - הוא מתחיל לדבר להקב"ה!

וזה היה כל העניין של הבריאה, וכמו שכתוב בפרשת השבוע (בראשית ב, ה): **"וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָּאָרֶץ"** - עדיין לא היה 'שִׂיחַ הַשָּׂדֶה'; **"וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח"** - לא צמחו העשבים; אומר רש"י: הרי הקב"ה ברא את כל הבריאה, כי כבר ביום הראשון היה כל הבריאה **בכלליות** - "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ"; אבל עדיין הצמחים לא צמחו - העשבים והאילנות עמדו על פתח האדמה, כלומר: רואים שמתחיל משהו, אבל עדיין לא צָמַח... וזהו: **"וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָּאָרֶץ וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח"**, למה? אומר הפסוק: **"כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹקִים עַל הָאָרֶץ"** - עדיין לא

- **יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל"**, הקדושה למעלה זה בגלל **'תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל'** -כשעם ישראל אומרים תהילה, שיר ושבח, ושרים ושמחים עם מלכותו יתברך, ואומרים את כל השירות והתשבחות האלו - אצל הקב"ה זה הכי חשוב יותר מהמלאכים! המלאכים נבראו ביום השני לבריאת העולם, וזו 'בריאה' מהקב"ה, ולהם יש את התפקיד שלהם - לכל מלאך יש לו התפקיד שלו, והוא לא נכנס לתוך כל הניסיונות והבעיות שיש לבן־אדם שנמצא כאן בזה העולם (וכמו שאנו רואים בפרשת השבוע - כל הניסיונות של אדם־הראשון וחוה); המלאכים הם 'שכליים נפרדים' - מקבלים פקודה, וצריכים לקיים, אין בכלל מה לחשוב אחרת... וממילא כשהם אומרים שירות ותשבחות - בוודאי זה חשוב מאד, **אבל זה לא דומה לשירות והתשבחות שאנחנו אומרים כאן בזה העולם - שיש לנו ניסיונות וקשיים שונים, וקשה לנו, ומתגבר עלינו היצר־הרע, ואנחנו מתגברים ומבקשים וצועקים להקב"ה ומבקשים עזרה - אצל הקב"ה זה הכי חשוב!**

היה גשם[ג]...

מסיים הפסוק: "וְאָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה" - אומר רש"י[ד]: **'כִּי לֹא הִמְטִיר - וּמַה טַּעַם לֹא הִמְטִיר? לְפִי שֶׁ"אָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה", וְאֵין מַכִּיר בְּטוֹבָתָן שֶׁל גְּשָׁמִים'** - כי בריאת האדם מבוארת שני פסוקים אח"כ, ואז עדיין לא נברא האדם, ולכן לא ירדו גשמים להצמיח העשבים, כי אין אדם שיעבוד את האדמה, ואין מי שיכיר בטובתן של גשמים... אין נברא שיכיר את הטובה של הגשמים... הקב"ה יוריד גשם - למי? לְמָה?...

מסיים רש"י הקדוש: **'וּכְשֶׁבָּא אָדָם וְיָדַע שֶׁהֵם צָרֵךְ לָעוֹלָם, הִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם וְיֵרְדוּ, וְצָמְחוּ הָאִילָנוֹת וְהַדְּשָׁאִים'** - אדם־הראשון לא נברא 'תינוק', אלא **'בקומתו ובצביונו'**... הוא היה 'אדם שלם' עם שכל־שלם! והנה הקב"ה ברא אותו לעולם "עָפָר מִן הָאֲדָמָה", והוא קיבל נשמה עם "נֶפֶשׁ חַיָּה", וקם אל העולם וראה שהאדמה מלאה עם דברים מסוימים על פתח הקרקע, ולא יותר... והוא הבין שחסר פה משהו, ועליו להמשיך את השפע הזה מלמעלה כדי שיעזור לכל הדברים האלה לצמוח, ועל־כן הוא התפלל להקב"ה וצמח הכל...

איזה גילוי יש כאן בדברי רש"י! שהדבר הראשון שעשה אדם־הראשון מיד אחר שהוא נברא - הוא הבין שצריכים להתפלל על גשם, ואכן הוא התפלל, וירדו גשמים, וצמחו כל האילנות והדשאים...

אז זה סדר הפסוקים האמורים - תחילה העניין שעדיין לא צמחו האילנות: **וְכֹל שִׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָּאָרֶץ וגו'**, ואח"כ בריאת האדם - **וַיִּיצֶר ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם וגו' וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וגו'**; ומיד אח"כ כתיב: **"וַיִּטַּע ה' אֱלֹקִים גַּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר: וַיַּצְמַח ה' אֱלֹקִים מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע"** - ומי גרן לכל זה לצמוח? אדם־הראשון! הוא נברא, והיה לו שֵׂכֶל, והוא הבין: **'מַשֶּׁהוּ חָסֵר פֹּה... הַקָּדוֹשׁ־בָּרוּךְ־הוּא בָּרָא אוֹתִי, וְכָל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ נִבְרָא בִּשְׁבִילִי, אֲבָל חָסֵר פֹּה מַשֶּׁהוּ'**...

והוא לימוד לכל אחד ואחד: **'אני יודע שיש לי חיסרון, חסר לי משהו, ואני מבקש מהקב"ה!'** שזה פירוש הברכה שאנחנו מברכים הרבה פעמים בכל יום להקב"ה: **"בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת וְחֶסְרוֹנָן עַל כָּל מַה שֶּׁבָּרָאתָ לְהַחֲיוֹת בָּהֶם נֶפֶשׁ כָּל חָי"**; היינו שאדם יודע ומכיר שיש ענין של **'חסרונן'** - יש לו איזה חיסרון, אם זה באוכל, אם זה בפרנסה, או בשאר דברים, ומה עושים?

ג. מזה נבין איך שזה קשור לעניין **שמיני עצרת**, שמתפללים אז על הגשם, הכל הוא ענין **התחלה של בריאה חדשה**.

ד. בלי רש"י, מה אנחנו יודעים?... אנחנו לא יודעים כלום!

צריכים לבקש מהקב"ה!

אז מיד כשאדם־הראשון הכיר את הטובה של הגשמים, והתפלל על הגשמים - ירדו גשמים, והכל היה באותו יום שנברא, ואף **באותה שעה...** אדם־הראשון נברא בשעה תשיעית של היום השישי לבריאה, ותיכף־ומיד הוא התבונן על הצמחים שצריכים לגדול, והשכיל להבין שצריכים גשם, ומה עושים בשביל זה? **תפילה!** הוא מיד התחיל להתפלל, ואכן ירדו גשמים... [וכאמור, בזה מובן ענין התפילה על הגשמים ביום שמיני־עצרת, שהיא באה קודם שבת־בראשית; ו'גשמים' היינו פרנסה (תענית ב:), ואומר רבינו (ליקו"מ ח"ב סי' א) שבכל הדברים יש ענין של 'מראה' 'טעם' ו'ריח' וכו', הכל כלול בזה!].

ואז התחילה הבריאה, והקב"ה שם את האדם בגן־עדן, וכמו שממשיכים הפסוקים: **"וַיַּשְׂע ה' אֱלֹקִים גַּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם"** - הקב"ה ברא גן־עדן; **"וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר"** - הוא שם את האדם בתוך הגן־עדן; ושם צמחו כל האילנות הנ"ל שפעל בכוח תפילתו - **"כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן"**, וגם: **"וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע"** - יש שם הכל...

הבה ונתקדם עוד כמה פסוקים אח"כ, אומר הפסוק: **"וַיִּקַּח ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם וַיַּנִּחֵהוּ בְגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ"**; **'וַיִּקַּח ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם'** - שואל הזוהר־הקדוש (בראשית כז.): **וַיִּקַּח - מֵאָן נָטַל לֵיהּ?** כלומר: הרי עתה הקב"ה ברא את האדם בגן־עדן, ואם־כן מאיפה הוא לקח אותו? עונה הזוהר: **אֶלָּא נָטַל לֵיהּ מֵאַרְבַּע יְסוֹדִין דִּילֵיהּ** - הוא לקח והוציא אותו מן הארבע יסודות שהוא כלול מהם: **אש, רוח, מים, עפר**. דהיינו, שהאדם נברא מד' יסודות גשמיים, והקב"ה **לקח** אותו מהם ואמר לו: 'יש ביכולתך להתגבר על כל הגשמיות הזאת! אתה תהיה בגן־עדן, ותחיה חיים טובים, ולא יחסר לך כלום! הכל יהיה הכי טוב!

זהו: **"וַיִּקַּח" ה' אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם** - הוא "לקח" אותו מן הארבע יסודות שלו, זאת אומרת: מן הגשמיות שלו! אדם אומר: 'אני כזה אדם מגושם'... ואכן, יש לנו גוף מגושם, עב וגס, ולא כ"כ פשוט... אבל לנו נתווסף משהו שלא היה לאדם־הראשון, ומהו? **שאפשר לנו להסתכל על הבריאה מתחילתה, וללמוד מן הטעויות...** ומי טעה? אדם־הראשון - שהוא בעצם הסבא־רבה של כולנו, כי כולנו נכדים מאדם־הראשון, והיה לו את כל הניסיון שהיה, **אבל עכשיו אנחנו הצאצאים של אדם הראשון, ומה התכלית שלנו? לתקן את הכל! להחזיר את העולם אל הכוונה הראשונה - אל הבריאה הראשונה - שהקב"ה ברא את האדם ושם אותו בגן־עדן!**

וכמובן, כדי לחזור לשם, אנחנו צריכים להיזהר ממה שמובא להלן בדברי הפרשה

- כל הכתוב בעניין אדם־הראשון; שהנה הקב"ה שם את אדם הראשון בגן־עדן, וכתיב: "**וַיַּנִּחֵהוּ בְּגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ**"; מה זה '**לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ**'? הרי הכל כבר צָמַח ונעשה, וכי צריכים פה 'לעבוד' ו'לשמור'?... **אומרים חכמינו הקדושים: 'לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ' סובב על קיום המצוות!**

כי הקב"ה ציווה את אדם־הראשון על המצוות, ומה עיקר המצוה שהיתה לו? שאמר לו הקב"ה: "**מִכֹּל עֵץ הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל**" - תאכל מהכל! יש לך את כל העולם כאן, ותאכל מהכל! "כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה וְטוֹב לְמַאֲכָל" - כל מה שאתה רוצה... רק עץ אחד אני מְצַוֶּה לך לא לאכול ממנו!

ולכאורה איזה ניסיון יש בזה כבר?... הרי יש לו את הכל, ולא חסר לו כלום... כל העולם בשבילו! יש לו '**כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה וְטוֹב לְמַאֲכָל**'! [אדם שהיה פעם במקום כזה שיש בו את כל הסוגים של העצים עם הפירות וכו' - זה ממש ביטול הבחירה...], הקב"ה אומר לו: 'אתה יכול לאכול מהכל! כל מה שרק נחשק לך - תאכל! רק עץ אחד אני מְצַוֶּה שלא תאכל ממנו'... והיה לו בזה '**מִצְוַת עֲשֵׂה**' ו'**מִצְוַת לֹא־תַעֲשֶׂה**', כי היה לו ציווי "**מִכֹּל עֵץ הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל**", וגם היה לו איסור של "**וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ**".

והנה, אף שלכאורה אין בזה ניסיון כלל, הלוא יכול לאכול מן הכל - מלבד אחד... אך כמובן, מיד כשיש כזה ציווי ואיסור, והקב"ה מזהיר על כך, מיד ישנו ניסיון... יש יצר הרע... מגיע הנחש [הנחש הקדמוני זה היצר הרע], שהוא ג"כ 'נברא' מהקב"ה, וכמו שכתוב בפירוש אח"כ (בראשית ג, א): "**וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹקִים**" - הקב"ה עשה אותו בגשמיות, והקב"ה עשה אותו גם ברוחניות - הוא היצר הרע, והוא בא לאדם והסית אותו: '**הרי מותר לך לאכול מן הכל, ומדוע פתאום רק מדבר אחד תמנע את עצמך מלאכול?!**'...

ואכן, עלינו לדון את אדם־הראשון לכף־זכות, אבל למעשה זה לא כ"כ מובן: הרי יש לך את הכל, ומדוע אתה תאב דווקא למה שאסור?!... למה אתה צריך לחפש מה שאסור לך?!... מילא אם היו אומרים לך: 'אסור לך הכל, אלא רק דבר אחד מותר לך לאכול', אכן זה ניסיון גדול וקשה, אבל '**הכל**' מותר לך, ורק '**דבר אחד**' לא...

אבל הנחש מגיע עם כל מיני הסתות ופיתויים, עד שאומר לו "**וִהְיִיתֶם כֵּאלֹקִים**" - 'אמנם אתה מאד חשוב גדול, אבל אני אומר לך, שאם תאכל מהעץ הזה, תהיה יותר גדול!'... **מי ביקש זאת? הלא רק עכשיו נבראתי... אני אדם חדש... אני רק עכשיו מתחיל... ומדוע אני צריך את זה?!... עלי להיות שמח בחלקי שיש לי ב"ה הכל!** אבל הנחש הוא היצר הרע שמסית את האדם...

והלימוד בזה לכל אחד ואחד: **יכול להיות שיש לאדם כל טוב מאת הקב"ה,**

ודבר ראשון: הוא ב"ה בריא, וגם זכה להתחתן, ויש לו בית, יש לו אשה, יש לו ילדים, יש לו פרנסה, והנה מגיע הנחש ומסית את האדם: 'אבל מה עם "זה וזה"?... למה חסר לך "כך וכך"?'... ב"ה לא חסר לי כלום! כל מה שאני צריך הקב"ה נותן לי! אבל זה הניסיון של האדם...

וזה מה שאנחנו צריכים ללמוד מן האמור בפסוקים אלו של פרשת השבוע: הקב"ה ברא את האדם, שם אותו בגן־עדן, ואומר לו 'יש לך הכל! תאכל מן הכל! אבל דבר אחד אני אומר לך לא לאכול ממנו: **"עץ הדעת טוב ורע"**! ומה זה **'טוב ורע'**? בלבולים! מן **'עץ החיים'** מותר לך לאכול, תזכה לחיות חיים הכי טובים שיכול להיות, אבל **'טוב ורע'** - זה כבר 'טוב' ו'רע' בעירבוביא... ומי הזכיר בכלל ענין של "רע" עד עכשיו?... הרי מהיום הראשון של הבריאה כתוב רק **"כִּי טוֹב"** - הכל טוב! אז אין יותר טוב מזה... יש **'כל טוב'**! אבל הנה יש פה גם "עץ הדעת טוב ורע" - זה המקום הראשון שכתוב "רע"... **ומה אתה צריך לחפש אצל ה'רע' הזה? למה אתה מחפש את זה?!... וכי חסר לך טוב?!...**

ושוב נזכיר: אדם־הראשון לא היה לו ממי ללמוד, אבל אנחנו הצאצאים שלו, ואנחנו צריכים ללמוד מהטעות שלו - מכל מה שעבר עליו; לאדם־הראשון לא היה ממי ללמוד, והנחש בא כנגדו עם ניסיון גדול של הסתה, והתחיל לבלבל לו את המוח: "למה לא תאכל? הרי זה 'טוב' ו'רע' - ככה תדע שיש 'רע', ותתגבר על הרע"... יש לו כל־מיני "חכמות"... **ואדם צריך להיות חזק: "אני לא צריך את זה! זהו! תעזוב אותי! ה'טוב' זה הכי טוב, ולא חסר לי כלום!"...**

אדם זוכה להתקרב לצדיקים, לקבל את הלימודים של רבינו, עליו להיות חזק בדעתו - זהו זה! זה מה שטוב לי, ואני לא צריך יותר! והנחש מכניס בו בלבולים: 'אבל אולי זה וזה גם טוב'... **תעזוב אותי! זה לא מעניין אותי!**

וכדי שֶׁכָּל עִנְיָן הַסְּפּוּר הזה יהיה יותר מוחשי בשבילנו, עלינו לזכור באותו זמן את השיחה של רבינו ז"ל, שהיא שיחה נוראה ואיומה! רבינו הקדוש אמר: **'בְּשָׁעָה שֶׁאָדָם הָרִאשׁוֹן הָלַךְ לֶאֱכֹל מֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע**[ה]**, הִנְשָׁמָה שֶׁלִּי בָּרְחָה!'...**

כי מובא בשיחות־הר"ן (סימן קסו), שאמר רבינו ז"ל: **'עִם דָּבָר אֶחָד הִצְלַחְתִּי, וְעַל יְדֵי זֶה זָכִיתִי לַעֲלוֹת לְמַה שֶּׁזָּכִיתִי' [וְאָמַר בִּלְשׁוֹן**

ה. כי אכן מובא שהיו כלולים בו באדם־הראשון כל הנשמות שעתידין להיות בעולם, כי מחמת שהוא היה הנברא בראשון - הוא היה כלול מכל אלו התולדות שעתידים לצאת ממנו. כי כן הוא תמיד, שיש את סב המשפחה, ובתוכו כלולים כולם, אותו דבר ברוחניות: הקב"ה ברא את אדם־הראשון, ונתן לו "נֶפֶשׁ חַיָּה" - נשמה, והנשמה הזאת כלולה מכל הנשמות שעתידים לצאת ממנו. כך הקב"ה בורא את העולם - בצורה כזאת.

אַשְׁכְּנַז בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: "מִיט אַיין זַאךְ אִיז מִיר גִּירָאטִין"]; אך לא כתוב שם בשיחה **מהו** הדבר שהועיל לרבינו ז"ל [אחר שיגע וטרח בעבודתו יתברך], ומקובל אצלנו[1], שרבינו כְּוֵן על העניין האמור - **שנשמתו לא הלכה אל חטא עץ הדעת!** ומה כתוב פה?...

העניין הזה יתן לנו קצת הבנה בכל האמור, וזה יישב לנו הרבה שאלות שלא מובנות: הנה היה כל הסיפור של חטא עץ הדעת ע"י אדם־הראשון, וכבר קרה כל העניין של המיתה וכו' וכו', ולכאורה יש להבין: הלא הקב"ה ברא את העולם עם כוונה עליונה - 'להיטיב לבריותיו', דהיינו שתהא בריאה עם תכלית הטוב, והרי בוודאי הקב"ה, כביכול, לא עושה טעויות ח"ו, ואם אכן היתה בריאה כזו, הרי הבריאה הזו צריכה להיות עומדת וקיימת תמיד - כמו שהיתה מהרגע הראשון; אז אחר כל העניין של אדם־הראשון והנחש, מה קורה עם זה?...

על־פי שיחת רבינו ז"ל העניין מתיישב לנו היטב: **היתה נשמה אחת - זו נשמתו של משיח, שבגללה היה כל הבריאה - שהנשמה הזאת לא הלכה אל החטא של עץ הדעת! ישנה נשמה אחת שנשארה טהורה ולא הלכה לכל הסיפור הזה!** ואם־כן, מובן העניין מאד... **יש אפשרות כזאת! יש צדיק כזה שהוא לא חטא בעץ הדעת!**

ואכן, מיד עולה השאלה: וכי זה אומר שרבינו נולד כבר צדיק קדוש, ולא היו לו שום שום ניסיונות? התשובה היא: **לא ולא!** רבינו אמר בפירוש (שיחות־הר"ן, סי' קסה): **זכיתי להגיע למה שזכיתי בגלל יגיעות וטרחות; אבל רבינו זכה להתייגע ולטרוח בעבודת השם בכזאת מסירות נפש, עד שהוא זכה להגיע להידיעה הזאת שהוא באמת לא היה שם!** כלומר: זה לא בא ככה לאדם שהוא אומר "אני לא הייתי שם"... אין דבר כזה! אלא אדם צריך להתייגע בעבודת השם, ולעשות את הכל כדי לשבור את הישות שלו - כל התאוות וכל הדברים שעוברים עליו, שאכן זאת התמודדות לא פשוטה, אבל אדם מתייגע, והוא זורק את כל הישות וכל הגאוה וכו', הוא זורק את זה! והוא חזק בדעתו: **זהו זה! אני מוכרח 'לחזור לפרשת בראשית', אני מוכרח לחזור!** והנה הוא חושב: 'איך אחזור? הרי אנחנו כבר אחר־כך'... **לא ולא! אנחנו לא אחר־כך - אנחנו שם בהתחלה!**

וזה מי שזוכה להתקרב לרבינו באמת, ולציית את רבינו... עלינו לדעת, שהרבי שלנו זה לא רבי כמו 'שם' ו'שם' ו'שם'... אכן, יש הרבה רבי'ס - ישנם הרבה

---

1. מן הסתם שפירש את זה אח"כ למישהו, או שאמר את זה בפירוש אז - שעל זה התכוון באומרו **"דבר אחד הועיל לי"**.

אדמורי"ם מפורסמים, אבל לנו יש רבי שהוא לא היה שם בעץ הדעת טוב ורע, והוא קורא אותנו ג"כ לשם - 'בוא אצלי, ואני אחזיר אותך לאותו מקום!'... **רבינו לוקח אותנו לשם!**

ועל־כן רצה רבינו ז"ל כ"כ שנתקרב אליו, ונגיע אליו לימי ראש־השנה הקדושים[ז] - למה מגיעים לרבינו על ראש־השנה? אמנם אין אנו יודעים ומבינים בדברים גבוהים כאלה מאומה, אבל מותר לנו להבין קצת מה העניין הזה: מדוע רבינו ביקש שנבוא אליו דווקא בראש־השנה יותר מכל השנה? **כי ראש־השנה זה יום בריאת אדם־הראשון! ולכן אמר רבינו: "תהיו אצלי ביום הזה!" למה? 'כי אני הייתי שם באותו היום, אבל לא הלכתי לעץ הדעת, ועל־כן תהיו אצלי ביום הזה - ראש־השנה, תתפללו איתי בראש־השנה ותאכלו את הסעודות־מצוה[ח] - ותקבלו ממני בראש־השנה את הדבר הזה! ואם תתקרבו אלי ותצייתו אותי - תקבלו את העצות שלי, אביאכם לזה!'...**

אז זכינו להיות אצל רבינו, וקיבלנו מרבינו את העניין הזה, ומה מגיע מיד אחר הימים הקדושים הללו (ר"ה, יו"כ וסוכות)? **פרשת בראשית - 'שבת בראשית'!** מתחילים ב"בראשית" עם 'משהו ביד', ויודעים היטב שזה לא 'סתם סיפור' שהיה פעם... **זה אנחנו! "אנחנו" צריכים להיות אדם־הראשון!**

ואם מותר להגיד, ישנו דבר נוסף המרמז לזה: מוזכר רבות בספרי־קודש מושג שנקרא "**אָדָם קַדְמוֹן**", ובפשטות זה סובב והולך על מדרגות מאד מאד גבוהות: "אדם קדמון" - 'קודם לכל קדומים' וכו', וזה 'ראשית' - אפילו לפני אצילות וכו',

---

ז. ולהגיע '**לרבינו הקדוש**', אין הכוונה ח"ו להיות בפושקינה ולהסתובב שם ולעשות שטויות ח"ו... אכן, זה כואב מאד לדבר מזה, אבל עלינו לזכור זאת היטב על שנה הבאה בעזרת השם - שהקב"ה יתן את הבריאות והחיים - כמה צריכים לשמור "**על עצמנו ועל ילדינו!**"...

אבא לא יכול לטעון בתמימות: 'אבל הילד אומר שהוא הולך לציון, אז הסכמתי לו ללכת לציון'... **הרי אתה מכיר את הילד שלך... וכי הוא ילך לציון?! הוא הולך לקנות 'אקדחים'... תשקיע בהם! תשמור עליהם! אין דבר כזה להסתובב ללא השגחה! ילדים צריכים לשמור עליהם! מה הם יודעים מעצמם?!...** אתה ב"ה גדלת, ויש לך שכל, ואתה יודע מה צריכים לעשות אצל רבינו ז"ל, אבל אצל ילדים זה אחרת לגמרי, הם אומרים: 'בואו לאומן, נעשה "חינגא" - יהיה כיף'... **איפה השכל שלך?! באת כמה ימים לרבינו - תשמור על הילדים שלך!** הרי לא חסרים ניסיונות...

וזה בדיוק אותו ענין הנ"ל של **ניסיון אדם־הראשון**, שהנה יש לך גן־עדן - אתה הולך לציון הקדוש, אתה נמצא ב'קלויז מוהרא"ש', ולא חסר לך כלום... והנה מצד שני יש 'פושקינה', ה' ישמור, וכל הדברים שיש שם... **ילדים אין להם שכל, ולכן האחריות צריכה להיות על ההורים - לשמור עליהם היטב!**

ח. כי רוב היום עוסקים בתפילות, שירות ותשבחות, וכן אוכלים את הסעודות - סעודות־מצוה, שצריכים אז לקיים (נחמיה ח, י) "**אִכְלוּ מַעֲדַנִּים וּשְׁתוּ מַמְתַקִּים**" הנאמר על ראש־השנה, ורבינו אמר (חיי"מ, תג) שזה סובב בפרט על מי שהיה אצלו בימי ר"ה הקדושים.

זה מרמז על מקום מאד גבוה; על־כל־פנים מובא לשון זו כדי לשבר את האוזן: **'אָדָם קַדְמוֹן'. וזה הצדיק - זה רבינו הקדוש!** הוא ה"אדם" - כי הוא אכן 'נברא', אדם־הראשון היה יציר־כפיו של הקב"ה, אבל מצד ה'נשמה' - היה הסיפור שהוא הלך אחר ההסתה של הנחש, **והיה חלק מאותה נשמה שלא הלך לשם - וזה רבינו!** וזה מי שזוכה לדעת מרבינו - זה החסד־חינם...

אנחנו אומרים את זה בכדי שנתחיל להבין קצת **איזה רבי יש לנו**, ונזכה להעריך קצת **אל מה זכינו** אנו - שזוכים לדעת מרבינו; אדם טועה וחושב לפעמים: 'בסדר, אבל יש גם אדמו"ר פלוני, ויש כזה וכזה רבי, וישנה חסידות זו וזו'... **הכל טוב ויפה, ואכן רבינו פעם אמר בפירוש שצריכים להחזיק טובה לכל אותם מנהיגים, כי אכן הולכים בדרך התורה, ומעוררים אנשים לחיות חיים חסידיים וכו' - זה יפה מאד, זה לא דומה לאדם שמסתובב סתם ברחובות... לפחות יש לו איזה 'רבי' שהוא מקורב אליו. "אבל הרבי שלנו הוא מסוג אחר לגמרי... זה 'אדם קדמון'! ואם אנחנו באמת נשליך את השכל שלנו - נזכה להגיע לזה!"...**

רק בשביל זה צריכים באמת להשליך את השכל העצמי שלנו, ואכן זה לא כ"כ פשוט... אדם אומר: 'אבל אני ג"כ יודע... אני כך וכך'... **כפי מה שאתה 'יודע', אתה באמת 'לא יודע' מהצדיק...** ואשרי הזוכה לזרוק את השכל שלו לגמרי, ומחליט בעצמו: **'אני רוצה להתקרב לרבינו, ולקבל ממנו את הדבר הזה - אני רוצה לחזור אל תוך הגן־עדן!'...**

כי הנה, אחר חטא עץ הדעת, כתיב: **"וַיְשַׁלְּחֵהוּ ה' אֱלֹקִים מִגַּן עֵדֶן וגו' וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן עֵדֶן"**; אמר לו הקב"ה: 'אתה לא יכול להיות פה... אתה לא שמרת את מה שאמרתי לך? אתה מגורש'... ומובא בתנא־דבי־אליהו (פרק א), שזה היה ממש כמו ענין של גירושין, ה' ישמור...

אבל אנחנו יודעים, שישנה מצוה בתורה, שאם ח"ו אדם בא לידי כזה דבר של גירושין, מצוה עליו אח"כ להחזיר את גרושתו [כל זמן שאשה לא התחתנה עם אחר]. וזהו הלימוד לענייננו: גם אם התקיים **"וַיְגָרֶשׁ אֶת הָאָדָם"** - הקב"ה, כביכול, גירש את אדם־הראשון, מה עכשיו צריכים לעשות? אדם צריך לחזור: **'רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי רוֹצֶה לַחֲזוֹר לַגַּן־עֵדֶן!'...**

אך זה לא כ"כ קל... וכמו שכתוב בפירוש בהמשך הפסוק: **"וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן עֵדֶן אֶת הַכְּרֻבִים וְאֵת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת לִשְׁמֹר אֶת דֶּרֶךְ עֵץ הַחַיִּים"** - יש כבר 'כרובים' ו'להט החרב המתהפכת'... ומה הם אלו הדברים? אומר רש"י: **'אֶת הַכְּרֻבִים' - מַלְאֲכֵי חַבָּלָה; 'הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת' - וְלָהּ לַהַט לְאֵשִׁים עָלָיו מִלְּכְנוֹס עוֹד לַגַּן. תַּרְגּוּם לַהַט**

שִׁנֵּן, כְּמוֹ שָׁלַף שִׁנָּנַא[ט]; וכל זה בא בשביל הניסיון: יש **'כרובים'** - מלאכי חבלה, יש **'חרב המתהפכת'** - חרב מאד מאיימת על האדם שלא ייכנס אל הגן; והנה אדם רואה כזאת חרב גדולה ושנונה וכו', והוא מפחד מאד - 'אני לא מתקרב לשם'... **אבל כל זה ניסיון בשבילך!** שהנה גורשת מגן־עדן, ומה אתה עושה עכשיו?... אדם מתייאש: 'מָה אוּכַל לַעֲשׂוֹת?'... והוא בורח... **אבל אדם שיש לו שכל - הוא חזק: "לא ולא! אני חוזר לשם! ישנם מלאכי חבלה? אני אקפוץ מעל כולם! לא אשים לב! לא אתייחס! יש 'להט החרב המתהפכת'? אני אקח את 'חַרְבּוֹ שֶׁל מָשִׁיחַ' - חרב התפילה, ואני אכניע ואשבור את החרב הזאת 'המתהפכת' - שלא 'תהפוך' אותי... אני אמסור נפשי!"...**

הכלל, אנחנו זוכים לכזה רבי וכזה צדיק, שהוא מחזיר אותנו לשם! הוא קורא לנו! הרי רבינו עדיין שם... עוד הפעם: **רבינו לא התגרש מן הגן־עדן!** כי רבינו אמר בפירוש: "אני לא הלכתי לעץ הדעת"! וממילא הנשמה של רבינו נמצאת שם בתוך הגן־עדן... וכמו שאמרנו, שלא יכול להיות שהקב"ה ברא משהו עם איזו 'תקלה' ח"ו - אסור אפילו להגיד את זה, אין דבר כזה! הקב"ה ברא משהו - זהו זה! אבל בכל זאת קרה מה שקרה, והיה חטא עץ הדעת, **אבל היתה נשמה שלא הסתבכה בזה, וזו הנשמה של רבינו...**

אלו דברים מאד עדינים, אבל אם אדם מתחיל להתבונן בזה - אפילו במקצת, מה היה כל העניין שם, וממילא מה קורה איתנו, אזי הוא מסתכל כבר על כל העניין הזה בעיניים אחרות לגמרי... הוא מבין שיש דרך לחזור אל ההתחלה! **והוא לומד מן הטעויות שנעשו שם - שהוא לא יעשה זאת...**

למשל: אדם־ראשון יודע שהקב"ה לא מסכים לו לאכול מעץ הדעת, הקב"ה אמר לו: "זה מותר לך, וזה אסור לך!" והנה הקב"ה מביא לו בת־זוג - חוה, והיא רוצה שהוא יאכל מן העץ, מה היה עליו לעשות? להיות חזק מאד: **"אנחנו צריכים לשמור על התורה והמצוות!"...** כי (משלי כא, ל) **"אֵין חָכְמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֵצָה לְנֶגֶד ה'"**; והנה חוה התפתתה לדברי הנחש, כי 'נשים דעתן קלה' (שבת לג:), והנחש ידע את זה, ולכן הלך תחילה אל חוה לפתותה, ואחר שהיא התפתתה לנחש ונכשלה באכילה, החלה לצעוק 'מה יהיה פה עכשיו... בעלי יתחתן עם מישהי אחרת'... וכו' (בראשית־רבה כ, ח), אז היא הלכה ואמרה לו שיאכל גם הוא, וכאמור - **הוא היה צריך להיות חזק: "אם הקב"ה אומר לנו 'לא' - זה**

ט. אגב נזכיר, כהמשך לתחילת דברינו גבי פירוש רש"י שבא לפרש **'פשוטו של מקרא'**, וחוזר על כך כמה וכמה פעמים בפרשת בראשית, גם הרש"י הזה מסתיים בזו הלשון: **'וּמִדְרָשׁ אַגָּדָה יֵשׁ, וַאֲנִי אֵינִי בָּא אֶלָּא לְפִשׁוּטוֹ'**; אומר רש"י: **אני מפרש כפשוטו!**

'לא'! אין פה שום עצה ותבונה!

והוא לימוד מַעֲשִׂי לאדם בתוך ביתו, שעליו להיות חזק מאד: **ברגע שמגיע ענין של 'שמירת תורה ומצוות' ודברים מפורשים בהלכה - אין פשרות! כל הלכות־הבית, כל הלכות הטהרה, כל ענייני הצניעות, בכל דבר - עושים מה שכתוב בתורה!**

אכן, לפעמים כשיש קשיים בבית להנהיג דברים מסוימים - צריכים שֶׂכֶל איך לנהוג בזה, ובאמת לא יכולים ללכת בתוקף וכו', אבל זה מדובר על דברים **היותר מקובלים** בבית יהודי, משא"כ **איסורים מפורשים בתורה - 'אסור' זה 'אסור'!** צריכים להיות חזקים, ואם צד אחד רוצה אחרת - **'סליחה, אבל אין פה על מה לדבר'...**

ואצל אדם וחוה, זה היה דבר מפורש בתורה - שהקב"ה אומר לא לאכול מעץ הדעת טוב ורע, ואם־כן אין פה שום 'חכמות' ו'פְּשָׁטִים', **אם הקב"ה אמר 'לא' - אז לא!**

ומה היתה פה הבעיה? חוה הוסיפה על הציווי! היא רצתה לכאורה להיות יותר צדקת, אז כשהנחש הגיע ודיבר על ענין האכילה מעץ הדעת, היא אמרה לנחש: 'גם לא לגעת בעץ'... **ומי אמר לך שאסור לגעת בעץ הדעת?... הקב"ה לא אמר את זה...** ומזה אומרים חכמינו הקדושים (סנהדרין כט.): **'כָּל הַמּוֹסִיף - גּוֹרֵעַ'**; כי הנחש הוא ערמומי, וכשהוא שומע שהיא מוסיפה על הציווי - הוא דוחף אותה על העץ, ונוגעת בו, ולא קורה לה שום דבר, והוא אומר: 'הנה תראי שלא אירע דבר, אז מה את מפחדת?'... וכך הגיעה אל החטא - מזה שהיא הוסיפה על הציווי.

והוא גם־כן לימוד־חי: **"לא צריכים להוסיף!" רבינו הקדוש לימד אותנו חיים טובים, חיים אמיתיים, ולא צריכים 'להוסיף על הציווי'! צריכים לדעת הלכה - מה מותר ומה אסור, ותו לא! לא צריכים להוסיף ולא צריכים לגרוע, אלא רק מה שהקב"ה אומר!**

וכאמור, מה שהקב"ה אומר **'לא'** - זה **"לא"** עם אל"ף גדולה... אדם צריך לחקוק בדעתו ש**"כך הוא, ואין על מה לדבר"...** וכך אדם זוכה לחיות לו חיים טובים...

ואף שלא תמיד זה קל, כי לפעמים האשה מרימה קולה, וכמובא במדרש גבי חוה, שהיא צעקה וכו'[1], והרי אדם הראשון ידע שהקב"ה ציווה שלא לאכול מן העץ, אך מחמת שהיא צרחה וכו' - לא כל אחד יכול לעמוד בניסיון הזה, ואכן לבסוף הוא ג"כ אכל.

---

1. בראשית־רבה, פרשה כ', סימן ח': **רַבָּנָן אָמְרִין הַתְחִילָה מְיַלֶּלֶת עָלָיו בְּקוֹלָהּ, הֲדָא הוּא דִכְתִיב: וּלְאָדָם אָמַר כִּי שָׁמַעְתָּ "לְדִבְרֵי אִשְׁתֶּךָ" אֵין כְּתִיב כָּאן, אֶלָּא "לְקוֹל אִשְׁתֶּךָ"**; ועל זה אומרים חכמינו הקדושים 'קול באשה ערוה'.

הכלל, אדם צריך לדעת היטב לגבי בנין ביתו: **אנחנו בונים בית של גן־עדן! אנחנו נמצאים בגן־עדן! זכינו להתקרב לרבינו, ובנינו את הבית הזה!** איפה היינו לפני שהתקרבנו? היינו במקומות הכי רחוקים שאי־אפשר אפילו לדבר מזה... אבל זכינו להתקרב לרבינו! זכינו להגיע אל הצדיק הזה שהוא **"אדם קדמון"** - הוא עומד לפני החטא, והוא עדיין שם בגן־עדן, והוא אומר: **'בּוֹאוּ, תִּכָּנְסוּ לַגַּן־עֵדֶן שֶׁלִּי'...** ואדם שיש לו שֵׂכֶל - הוא נכנס... וכך הוא מתחיל לחנך את הבית שלו: **'תראי, אנחנו פה בגן־עדן, ופה יש לימודים של רבינו'...** וכך הוא מחנך את ילדיו.

ואם הוא טוען שהם עדיין רוכבים על סוסים... ועוד אומר בשם כל מיני חכמים וצדיקים וכו' - הכל בסדר... אכן, הם חכמים גדולים, **אבל לנו יש רבי, יש חכם, יש צדיק, שהוא לא מגיע למקום הזה... בכלל לא מגיעים לזה!** ואמנם "כֻּלָּנוּ חֲכָמִים, כֻּלָּנוּ נְבוֹנִים, כֻּלָּנוּ זְקֵנִים, כֻּלָּנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה", כי באמת אלו אנשים חשובים, **אבל אל תְּדַמֶּה ואל תשווה את זה לרבינו!**

רבינו אמר פעם (זו שיחה מודפסת): **'כָּל הַצַּדִּיקִים הֵם אֶצְלִי מִכָּאן וְעַד כָּאן, הַיְנוּ מִכְּתֵפָיו וּלְמַטָּה'** - כלומר: רבינו הראה על כתפיו, כאומר: **הם עד כאן**. וסיים רבינו: **'וַאֲנִי'...** והגביה ידיו למעלה כמפליג מאד בדבר... זה דיבורים של רבינו בעצמו!

ואל לו לאדם לחשוב לרגע מדוע דיבר רבינו כ"כ בשבחו וכו', כי באמת רבינו הקדוש מדבר מגדולת נשמתו רק כדי ללמד אותנו ולהגיד לנו: **"תָּבוֹאוּ אִתִּי!"...** אדם אומר: 'לא... טוב לי במקום פלוני ופלוני'... **בְּסֵדֶר, טוֹב לְךָ, אֲבָל אִם תָּבוֹא אִתִּי - תִּרְאֶה חַיִּים אֲחֵרִים לְגַמְרֵי... תִּרְאֶה מַה זֶּה 'גַּן־עֵדֶן', וּמַה נִּקְרָא 'לִחְיוֹת בְּתוֹךְ הַגַּן־עֵדֶן'...**

וזה מגיע יחד עם **"לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ"** - ענין של עבודה ושמירה, שזה היה אצל רבינו הקדוש ביתר־שאת, שזה מה שהזכרנו לעיל, אדם שואל בעניין האמור של נשמת רבינו ז"ל שלא הלכה לעץ הדעת: אם־כן, אז כשרבינו נולד הוא היה צריך להיות משהו מיוחד כמו **"ינוקא"** שיודע את הכל ולא נראה שהוא מזה העולם בכלל... וכמו שומבא בזוהר־ הקדוש ענין כזה, שהיה ילד שנולד, והתחיל להגיד סודות התורה וכו', אבל רבינו לא היה ככה... **רבינו הקדוש התחיל להתייגע בעבודת השם! מעת שהיה ילד קטן, ושמע את הסיפורים על זקנו הבעל־שם־טוב הקדוש איך שהכניס עצמו בתורה ותפילה וכו', והרי ילד חכם הוא מחליט בדעתו "אני מחקה את הסבא שלי!"... ואכן כך הוא עשה, והתחיל להכניס עצמו בעבודת השם במסירות נפש עצומה!** וגם התחיל ממש להכניע את הגוף שלו, ולסגף עצמו בצומות ותעניתים, ועל זה אמר רבינו אח"כ: **'אִם הָיִיתִי יוֹדֵעַ לְמַה מַּגִּיעִים עַל־יְדֵי תְּפִלָּה וַעֲבוֹדַת הַשֵּׁם - לֹא**

הָיִיתִי מְסַגֵּף עַצְמִי כָּךְ'... ומהי ההבנה בזה? כדי שרבינו יגיע אל ההשגה הזאת - הוא היה צריך לעבור את כל זה...

וזה בדיוק העניין האמור גבי נשמת רבינו ז"ל: **היגיעות והטרחות שרבינו עשה, הכל הביא אותו להשגה הזו ש'אני הגעתי ממקום אחר לגמרי'... זה לא פְּשָׁט שהגוף כבר יצא והוא כבר לא מזה העולם... הוא נמצא כאן, וזכה להגיע לזה!**

וזה כל אחד ואחד מאיתנו - שאנחנו אנשים פשוטים מאד, ובאנו ממקום פשוט, ונמצאים במקום פשוט, ועלינו נזרוק את השכל־העצמי שלנו ונציית את רבינו, ונגיד **'זהו! זה הרבי שלי, וזה מה שרבניו מלמד אותי, ולא אכפת לי מכלום! מה שרבנו אומר - זהו זה!'**... וכמו שאמר רבי נתן: **'כְּשֶׁהִתְקָרַבְתִּי לְרַבֵּנוּ - זָרַקְתִּי אֶת הַשֵּׂכֶל שֶׁלִּי לְגַמְרֵי; שָׁמַעְתִּי דִּבּוּר מֵרַבֵּנוּ - עוֹד חֲתִיכַת שֵׂכֶל; עוֹד שִׂיחָה מֵרַבֵּנוּ - עוֹד חֲתִיכַת שֵׂכֶל'**...

הבה ונתבונן במי מדובר פה - **רבי נתן!** שהיה חכם, גאון וכו', ואמנם הוא היה צעיר כשהתקרב לרבינו - בגיל עשרים ושתים שנה [רבינו היה ג"כ אברך צעיר בגיל שלושים (שמונה שנים היה יותר מבוגר מרבי נתן)], אבל הוא ראה איזה אור יש אצל רבינו הקדוש... **וזאת כי רבי נתן גם־כן התייגע מאוד בעבודת השם עד שהוא הגיע לרבינו וראה את האור שיש אצל רבינו!**

וזאת צריכים לדעת: **כי כדי לזכות להתקרב לרבינו - מוכרח שאדם עשה משהו טוב...** כך כותב רבי נתן במכתביו, שלפני שהאדם יזכה להתקרב לרבנו - מוכרח שהוא עשה משהו טוב[יא]! כדי שאדם יתקרב לרבנו מוכרח להיות שהוא קיבל איזה לב־נשבר - עבר עליו איזה משבר בחיים, אבל הוא התחזק! בני־אדם שעוברים משברים בחיים ומתייאשים - זו באמת צרה גדולה... ח"ו אין מה לדבר, רח"ל... אבל אדם שהוא לא מתייאש, ולא מאבד את העשתונות, והוא יודע ומאמין שאעפ"כ לו תיקון! ואפילו שעדיין הוא איננו יודע את השיחות המפורשות של רבינו שאמר: **'אִם אַתָּה מַאֲמִין שֶׁיְּכוֹלִים לְקַלְקֵל, תַּאֲמִין שֶׁיְּכוֹלִים לְתַקֵּן'** (ליקו"מ ח"ב סי' קיב); **'אֵין שׁוּם יֵאוּשׁ בָּעוֹלָם כְּלָל'** (שם, עח); לפני שמגיעים לרבינו - לא כל אחד כבר שמע את השיחות האלו... אבל בכל זאת הוא זוכה להתחזק ויודע **'אני מוכרח לחזור בתשובה, אני מוכרח להתחיל חיים חדשים'**, ואז הוא זוכה במתנת־חינם להתקרב יען כי לא ייאש את עצמו כלל, וזוכה להאיר נפשו באור רבינו הקדוש...

ומדוע אפוא דווקא **הוא** זכה להתקרב?...

יא. וכן להפך: לפני שאדם יקרע ח"ו ספרי רבינו או יבזם - מוכרח שהוא עבר דבר מאד מאד חמור, רחמנא ליצלן, עבירה מאד מאד חמורה!

ר' אברהם ב"ר נחמן פעם אמר גבי המוזכר בדברי רביז"ל (ליקו"מ ח"א סי' כא), שאנחנו נקראים **"עם סגולה"** [כמ"ש (שמות יט, ה) "וְהְיִיתֶם לִי סְגֻלָּה מִכָּל הָעַמִּים"], שגם המקורבים לרבינו זה ענין של **'סגולה'**, כי מדוע דווקא אני זוכה והשני לא זוכה?... ישנם הרבה אנשים, ולא כל אחד זוכה לדעת מרבינו - לעת־עתה, ולמה אני 'כן' זכיתי?... **זה דבר הקשור ל"שרשי נשמות"!** כי הכל כלול בתוך הנשמה של הצדיק.

ואכן, "זֶה לְעֻמַּת זֶה" יש את ההסתה של הנחש, וצריכים לדעת את זה! אבל אנחנו עכשיו **קצת יותר חכמים** ואנחנו יודעים ש"יש הסתה"! יש נחש, ואנחנו צריכים להיזהר ממנו! מוטל עלינו לבנות את הבית שלנו, ולהזהיר את בני־הבית - האישה והילדים - **'אנחנו צריכים לשמור! אנחנו צריכים לדעת שיש נחש!'...**

אדם אומר: "אין נחש, הכל בסדר"... **יש נחש! ישנם נחשים ועקרבים, וצריכים להיזהר מהם מאד! להיות חזקים מאד!**

זה מה שאנחנו למדים מכל מה שהיה עם אדם־הראשון והנחש; זה לא "סיפור" שהיה, הזוהר־הקדוש מאד מגנה את הקורא לדברי התורה בתור "סיפור"! **זה לא 'סיפור' - זה "לימוד חי"! כל פסוק, כל מילה, כל אות של הפרשה, ובפרט פרשת בראשית - שזו ההתחלה של הבריאה - זה "לימוד חי"! וכשלומדים את הפרשה, היכן שכתוב "אדם" - אתה צריך להכניס את השם שלך שם! "אדם" זה אתה! כל אחד ישים את עצמו שם! ותדע שהנחש מגיע, וצריכים לשמור מאד, ולעשות את הכל להינצל מאד...**

ואדם שואל: 'אבל על מי אני סומך?... מי יתן לי את הכח לזה?'... **על זה כבר יש לנו את הצדיק - יש לנו את רבינו, שרבינו כבר הזהיר שנבוא אליו, ובפרט על ראש השנה, ואז רבינו עוסק בתיקון הזה!** למה? **כי זה היום שבו קרה כל העניין הזה של עץ הדעת! וא"כ, מהי העצה? להיות אצל לרבינו!**

וכמו שאמרנו, **'להיות אצל רבינו'** הכוונה באמת **"אצל רבינו"**, ולא סתם להסתובב... אדם לוקח את הילד שלו, ולא משגיח עליו... **אבל אתה מכיר את הילד שלך! אז תשאיר אותו בארץ עד שהוא יגדל, ויהיה לו שכל, וידע מה עושים באומן, ולא שהוא ילך איתך ויחשוב שזה הפקר ח"ו - ללכת לפושקינה וכו'! אם ככה - תהיה בריא, ותישאר בבית... תשאיר אותו עד שהוא יגדל ויקבל שכל ויהיה בו "אימון", ואז יש על מה לדבר...** זה בוודאי קל מאד בעיני הילד - "אבא שלי קונה לי כרטיס, ואני נוסע"... **ומה אתה עושה שם?!...**

ואת זה צריכים לזכור היטב - שמגיעים לרבינו כדי לקבל הלימודים האלו! ואשרי מי שזוכה לקבל את זה! ואשרי מי שזוכה שיש לו "הכרת־הטוב" על שאנחנו זוכים לדעת מרבינו!

הנה בפרשת השבוע, כשהקב"ה בא אל אדם־הראשון והוכיח אותו בלשון **"אַיֶּכָּה"** - 'איפה אתה?!'... ואין הכוונה שהקב"ה לא יודע איפה הוא, ושואל אותו "איפה אתה"... **הקב"ה מעורר אותו: "איפה אתה?! הלא היית בגן־עדן, ולא היה חסר לך כלום!"...** וזה הפירוש של **"אַיֶּכָּה"**, וכמו שלפעמים אומרים לבן־אדם שנמצא לידך: **"איפה אתה?!"** כלומר: **"מה קרה לך?!"...**

ואומר רבי נתן, שמרמז לו פה הקב"ה את העצה של **"אַיֵּה"** - שהוא יחפש וישאל: **"אַיֵּה?!"... בבחינת** (בראשית כב, ז) **"וְאַיֵּה הַשֶּׂה לְעֹלָה"** - 'איפה אני?! איפה השכינה?! איפה הקב"ה?!'... וזה הפירוש של **"אַיֶּכָּה"** - **אַיֵּה כ'**, **כ'** מרמז על **הכתר**, היינו שתתחיל לחפש איך לחזור לתוך הגן־עדן!

ומה עונה אדם־הראשון להקב"ה? **"אֶת קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַגָּן וָאִירָא כִּי עֵירֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא"**; שואלו הקב"ה: **"מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵירֹם אָתָּה"** - ממתי יש לך את הבושה הזאת? הרי אני בראתי אותך בלי שום עניינים אלו, אתה קדוש וטהור, ומדוע פתאום אתה מתחבא?... **"הֲמִן הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְבִלְתִּי אֲכָל מִמֶּנּוּ אָכָלְתָּ"** - האם אכלת מעץ הדעת?...

עונה אדם־הראשון: **"הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִיא נָתְנָה לִי מִן הָעֵץ וָאֹכֵל"**; אומר רש"י: **'כָּאן כָּפַר בַּטּוֹבָה'**; ומוהרא"ש היה חוזר הרבה על העניין הזה: אם מתבוננים בזה, זה דבר 'ילדותי'. שואלים ילד: 'למה עשית כך וכך?' הוא מיד אומר שזה ילד פלוני, ולא הוא... ושואלים אותו שוב: 'מדוע עשיתי כך וכך?' והוא ממשיך להזכיר כל־מיני שמות של ילדים שונים... **מה איתך?!... שואלים אותך!** אבל זה הטבע של אדם, שהוא רוצה לפטור את עצמו, והוא זורק את האשמה על השני...

וכן היה פה: הקב"ה אומר לאדם־הראשון 'אכלת מעץ הדעת?' ומה היה צריך לומר? אמר מוהרא"ש: מיד צריך לומר **"חָטָאתִי, עָוִיתִי, פָּשַׁעְתִּי, רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, הָיָה לִי יֵצֶר הָרָע... תִּמְחֹל לִי עַל זֶה!"...** אבל מה הוא אמר? **"הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִוא נָתְנָה לִי מִן הָעֵץ וָאֹכֵל"** - זרק את האשמה על אשתו. אומר רש"י: **'כָּאן כָּפַר בַּטּוֹבָה'**; כי הרי הקב"ה את האשה כדי שתהיה לאדם לְעֵזֶר - **"עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ"**, וזה לא אומר שמצדיקים מה שהאשה עשתה, **אבל לא היית צריך להקשיב לה!**

וזה בדיוק העניין האמור לעיל: בעניין שלום־בית צריכים שֵׂכֶל; אם יש דברים שצריכים לְפַשֵּׁר ולוותר בהם, **אבל דבר שהוא אסור - אסור! מה שאסור - אסור!** וא"כ מה אתה אומר **"הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי"** - מה אתה זורק את האשמה על אשתך?!... מה זה?!... וכי אתה 'כפוי טובה'?! זו המידה הכי גרועה! וזה היה כבר הדבר הראשון - שהוא כפר בטובה.

וזהו לימוד גדול בשלום־בית: אדם צריך

לדעת שאכן הקב"ה ריחם עליך וזכית להתחתן - בנית בית, יש לך ילדים וכו', **תודֶה להקב"ה על זה!** וגם אם לפעמים יש איזה כישלון וכו' - **אל תזרוק את האשמה על אשתך!** אם היה לך את השכל הנכון, והיית מקורב באמת לרבינו, והיית מכיר את הלימודים הללו, היית יודע איך מלמדים את האשה מה 'כן' ומה 'לא'... האשה היא צורחת, ועושה מהפכה וכו', ואדם נבהל מאד וכו', אבל צריך להיות חזק: **תירגעי, זה אסור...** אבל לא לזרוק עליה את האשמה! **העניין של 'כפוי טובה' זו מידה מאד מאד מגונה!**

זה מה שהצדיקים מלמדים אותנו, שצריכים להכיר טובה להקב"ה על כל החסד שהקב"ה עושה איתנו, להודות להקב"ה!

והחלק הגדול שיש בזה: **אדם שיודע באמת מרבינו - שיזכה את אחרים ג"כ!** ולא שאתה מפרסם 'אני מקורב לרבינו, ויש לי כזה אדמו"ר, ובוא תהיה מהחסידים שלנו... תבוא אל ה'חצר' שלנו'... **אנחנו לא מביאים אותך לשום "חצר" וכו', אנחנו מביאים אותך לגן־עדן!**

ואכן, לא יכולים להגיד דבר כזה לבן־אדם, הוא לא יבין את זה בהתחלה... **אבל תן לו להבין מעצמו לאיפה אתה מביא אותו...** אתה לא יכול להגיד לו: 'תבוא איתי לגן־עדן'... הוא יגיד לך: 'לגן־עדן יש לי זמן'... ובאמת היה אצלנו פעם סיפור כזה בחוץ־לארץ, שהיה על הדלת שלט **"ברוכים הבאים לגן־עדן"**, וכשהגיע אל הבית - הוא נבהל... **'רגע, רגע... יש לי עוד קצת זמן'...** כי הוא יודע "גן־עדן זה אחר 120 שנה... אז מגיעים לגן־עדן... אז יש לי זמן"... ולך תסביר לו שהגן־עדן הוא **עכשיו!** אל תחשוב שרק אז יהיה גן־עדן...

ואמרנו את העניין הזה לגבי הנהוג בשמחת־תורה, שכולם מחפשים לעשות את השבועה להגיע לרבינו אחר פטירתם, **אבל חביבי, איפה היית בחיים שלך?!...** וכמו שהתבטא פעם רבי נתן: **'מהיריד של קובליטש ישר לרבינו?!'...**

אם אתה באמת נמצא בכזאת עת־שמחה ועת־רצון, ואתה רוצה ממש להגיע לרבינו, אז תעשה **עכשיו** שבועה - ואכן צריכים להיזהר מהעניין של שבועות, אבל **תקבל על עצמך בתור 'חזקה': אני "בחיים" שלי מגיע לרבינו!** ורבינו אומר בפירוש בספר־הַמידות (אות צדיק, סימן עד): **'הַמְקֻרָבִים שֶׁיֵּשׁ לַצַּדִּיק בְּחַיָּיו, הֵם יִהְיוּ מְקֻרָבִים בְּמוֹתָם'.**

רבי נתן הסתלק ב**ערב שבת קודש פרשת ויגש**, ואם היו מזדרזים - היה זמן לקוברו קודם שבת, אבל לא עשו כן כי שמעו פעם מרבי נתן שאמר: **'אני רוצה לילה אחד להתיישב פה בזה העולם'...** ואכן קברו אותו במוצאי שבת.

רבי נפתלי לא ידע עדיין שרבי נתן

הסתלק (הוא לא אז היה דר בברסלב), ובליל שבת הוא ראה את רבי נתן בחלום רץ מהר מאד... ושאל את רבי נתן: **'לְהֵיכָן אַתָּה רָץ?'...** ענה ואמר לו רבי נתן: **'אֲנִי? יֵשׁ לָרַבֵּנוּ!'...** [ובלשון־קדשו: **'אִיךְ? גְּלַיְיפְ צוּם רֶעבְּן!'...**]; ואז הבין רבי נפתלי שמסתמא רבי נתן הסתלק...

מה רואים מזה? **אדם שכל החיים שלו הוא חי עם רבינו, ומקיים את העצות של רבינו, אזי אז הוא מגיע לרבינו...** אבל אם הוא חושב שיעשה ככל העולה על ליבו, ורק בשמחת־תורה יעשה את השבועה, וכי יועיל לו?... **עליך להבין מה אתה עושה עכשיו בשבועה הזאת - הרי אתה רוצה להגיע לרבינו, בסדר, אבל "איך" אתה מגיע לרבינו?... תכין את עצמך שכבר "עכשיו" - ביום שמחת־תורה - אתה מתחיל ללמוד תורה, להתפלל וכו'...**

בשמחת־תורה מתחילים את פרשת בראשית, והלימוד של פרשת בראשית הוא שיש **'אדם קדמון'**, והולכים ל**'אדם קדמון'**, ומתחילים חיים חדשים... **ואז בעזרת השם אכן תגיע אח"כ לרבינו!**

וכשאדם זוכה לדעת מרבינו, הוא מוכרח שיהיה לו הכרת־הטוב, ומהי 'הכרת־הטוב'? **שהוא הולך ומאיר לכולם את האור הזה!** וכאמור, הוא לא יכול להגיד לאחרים 'תיכנסו לגן־עדן'... אלא מאי? **תביא לו ספר, תביא לו איזה קונטרס וכו', ותראה מה מוכרים לך פה...** לא צריכים כלום, אלא רק תסתכל ותקרא! תיקח את זה הביתה, ותקרא את זה...

והנה בהתחלה הוא לוקח ושם את זה בכיס שלו, ואחר־כך הוא מגיע הביתה והוא מתחיל לראות איזה דיבורים יש שם -שהוא לא שמע ולא ראה אף־פעם בחיים שלו! ותוהה לעצמו: 'מה, יש דבר כזה?!... באמת יש כזה רבי? יש כזה צדיק? הֲיֵשׁ כַּדָּבָר הַזֶּה?'... - "לא, אני מכיר חכמים... כל מיני רבנים"... **אכן כן, אבל זה משהו אחר לגמרי... זה כבר לא מן העולם הזה - זה ממקום אחר לגמרי!** וכך אדם זוכה להתחיל להתקרב, ומתחיל להפוך את כל הבית - האשה והילדים, הכל מתהפך... 'תראי מה מצאתי פה... זה לא סתם'...

זו המעלה של אדם הזוכה להפיץ אור רבינו בעולם - להדפיס ולהפיץ, זו זכות גדולה מאד!

וכל הוא הוא "טיפה מן הים" מן הלימודים של פרשת בראשית; ושוב נזכיר: **בכל מקום שמכנים את אדם־הראשון בשם "אדם" - נשים את השם שלנו שם! אתה ה"אדם" הזה!** כי באמת אתה חלק מאדם־הראשון, וכאמור לעיל - שכל הנשמות כלולות בו, **ואכן נגיד שאתה מהחלק ש'כן' הלך לאכול מן העץ הדעת, אבל הקב"ה ריחם עליך, והביא לך את ה'אדם קדמון' - זה הצדיק האמת, שהוא "הַנָּהָר הַמְּטַהֵר מִכָּל הַכְּתָמִים" - 'אני אעשה לך חיים חדשים, אתן לך נשמה חדשה, וממילא אתה לא**

משם'...

כי כך אומר רבינו בפירוש: **כשאדם מגיע אליי, אפילו אם חלילה וחס הוא לא נולד בקדושה, אצלי הוא מקבל נשמה חדשה!** ומה ה"נשמה החדשה" הזאת שמקבלים מרבינו? מאיפה לוקחים את זה? מה זה?... **זו נשמת רבינו - האור של רבינו - שלא היה בכל הסיפור הזה של חטא עץ הדעת! רבינו נותן לנו כזאת נשמה עד שאתה ממש "בריה חדשה"! האדם הזה שהיית מקודם - כלא היה, עכשיו אתה מקבל נשמה חדשה!** וזה מה שאמר רבינו: **'אִם אַתָּה מַאֲמִין שֶׁיְּכוֹלִים לְקַלְקֵל, תַּאֲמִין שֶׁיְּכוֹלִים לְתַקֵּן'**; יש אפשרות לתקן את הכל בכח הזכות של רבינו!

וכך צריכים ללמוד את **פרשת בראשית**, וזה **'קצת'** מן הפרשה, כי אכן פרשת בראשית זו פרשה ארוכה, ויש בה קמ"ו פסוקים - אותיות **'קוּם'**, והרמז בזה: **'קוּם'** - תקום! [ועם שני הכוללים זה גימטריא שמו של רבינו - **קמ"ח**]. והכלל, שנשים את עצמנו בתוך הפרשה הזאת, ונזכה **לקום** מן השינה שלנו, ונתחדש לגמרי - כדברי ה'בעל־התניא' - **כמו שלוקחים יחד ל'חדר'...** והילד הזה שמח מאד, מלבישים אותו עם חליפה יפה, ושמים לו ציצית, והוא מתחיל מחדש! וזו פרשת בראשית - מתחילים מחדש!

הקב"ה יעזור, שנזכה להתחיל את השנה בכל הדברים הקדושים האלו, ויתקיים **"תחל שנה וברכותיה"**! שנזכה באמת לקחת את עצמנו ברצינות להתקרב לרבינו ולקיים את כל העצות של רבינו, ונזכה בעזרת השם לחזור אל הגן־עדן - שרבינו רוצה להכניס אותנו לשם, ונחיה חיים טובים ומאושרים, וזה יקרב את האור של רבינו לכל העולם, ובקרוב יבוא משיח צדקנו ויהיה הגאולה השלימה!

breslev.shely@gmail.com